

060 [Mondrian's response regarding 'exprimer par son œuvre']

Vooraf

Op 15 februari 1931 wordt in Parijs de kunstenaarsgroep 'L'Association artistique Abstraction Création' opgericht¹. De oprichters waren Georges Vantongerloo², Antoine Pevsner³, Naum Gabo⁴ en Auguste Herbin⁵. Ruim 400 kunstenaars werden lid van 'Abstraction Création', ook Mondriaan.

Het doel van de groep was een podium te creëren voor de abstracte kunst, 'pour l'organisation de manifestations d'art non figuratif.' Van 1932 tot 1937 gaf de groep een jaarboek uit: *Abstraction, Création, Art non-figuratif* met afbeeldingen en teksten van kunstenaars. Mondriaan heeft een bijdrage geleverd aan de jaarboeken van 1932, 1933 en 1934⁶. De tekst [Mondrian's response regarding 'exprimer par son œuvre'] verscheen in het jaarboek van 1934 van 'L'Association Abstraction Création'⁷.

Bron

Van de tekst [Mondrian's response regarding 'exprimer par son œuvre'] is alleen de publicatie bekend. Omdat het oorspronkelijke manuscript ontbreekt, kunnen we niet nagaan of er redactionele wijzigingen zijn aangebracht in de tekst van Mondriaan. We kwalificeren deze bron daarom als 'geautoriseerd, maar met twijfel over de redactie'.

Een publicatie beschouwen we als voltooid.

Basistekst en leestekst

De publicatie van [Mondrian's response regarding 'exprimer par son œuvre'] in het jaarboek van *Abstraction-Création* 1934, is de basis voor de leestekst.

Titel

Mondriaans tekst in het jaarboek heeft geen titel. In dit geval komt in de titel naar voren dat de tekst een antwoord is op een vraag: [Mondrian's response regarding 'exprimer par son œuvre'].

Datering en ondertekening

De tekst van Mondriaan is niet gedateerd. Het jaarboek *Abstraction, Création, Art non-figuratif* 1934 waarin het artikel van Mondriaan is gepubliceerd, verschijnt in april 1934⁸. Dit is ook de datering van de gepresenteerde tekst: april 1934⁹.

In de publicatie staat boven de tekst vermeld: 'Mondrian'.

Ontstaan en publicatie

In het colofon van het jaarboek 1934 van 'L'Association artistique Abstraction Création' staat te lezen: 'Le présent cahier 1934, no.3, a été composé par Vantongerloo, avec les documents choisis par le Comité.' In het jaarboek 1934 valt verder geen redactionele inleiding te ontdekken. Maar de eerste zin van Mondriaans tekst is vermoedelijk een herhaling van de vraag die de redactie heeft gesteld onder de leden van 'L'Association'. Overigens is in Mondriaans brieven niets te lezen over een dergelijke vraag van 'Abstraction-Création'.

De tekst van Mondriaan - [Mondrian's response regarding 'exprimer par son œuvre'] - verschijnt in het jaarboek *Abstraction-Création, Art non-figuratif* 1934.

Afbeeldingen

¹ CRII: 149.

² Georges Vantongerloo (1886-1965), Belgisch beeldhouwer en medewerker van *De Stijl*.

³ Antoine Pevsner (1884-1962), Russisch-Frans schilder en beeldhouwer.

⁴ Naum Gabo (pseudoniem van Naum Pevsner) (1890-1977), Russisch-Amerikaans schilder, beeldhouwer en architect.

⁵ Auguste Herbin (1882-1960), Frans schilder.

⁶ 1932: tekst 057; 1933: tekst 059; 1934: tekst 060.

⁷ *Abstraction-Création, Art non-figuratif* 3 (april 1934): 32.

⁸ CRII: 156.

⁹ Mondriaan woont op dat moment in Parijs, 26 Rue du Départ.

Naast de tekst staat een schilderij van Mondriaan in zwart-wit afgebeeld. Het is de reproductie van B243¹⁰, met daaronder de tekst: 'Mondrian 1933'.

Sleutelwoorden

Met een aantal kenschetsende woorden (in alfabetische volgorde) geven we aan wat er in [Mondrian's response regarding 'exprimer par son œuvre'] besproken wordt. Van de zogenoemde specifieke en soms minder specifieke Mondriaan-woorden wordt een verklarende omschrijving gegeven in het 'Sleutelwoordenregister'¹¹. De in dit register verduidelijkte sleutelwoorden zijn hieronder cursief weergegeven.

Sleutelwoorden: *équivalence des rapports, harmonie.*

Schilderijen ontstaan tijdens schrijfperiode

De tekst [Mondrian's response regarding 'exprimer par son œuvre'] wordt gepubliceerd in het jaarboek *Abstraction-Création, Art non-figuratif* 1934. Mondriaan zal de tekst enige tijd eerder hebben geschreven. We vermoeden dat hij [Mondrian's response regarding 'exprimer par son œuvre'] ergens in januari of februari 1933 heeft geschreven. Volgens de Catalogue Raisonné heeft Mondriaan in 1934 elf schilderijen vervaardigd: B242-B252/258¹². Hij zal tijdens het schrijven aan [Mondrian's response regarding 'exprimer par son œuvre'] met één of meer van deze schilderijen bezig zijn geweest.

¹⁰ CRII: 370, B243 (Composition in Black and White, with Double Lines, 1934.)

¹¹ Digital Appendix: Documentation - Mondrian Vocabulary Explained.

¹² CRII: 370-375.